

PROŠIRENJE POJEDNOSTAVLJENOG ANGAŽOVANJA RADNIKA NA PRIVREMENIM I POVREMENIM POSLOVIMA

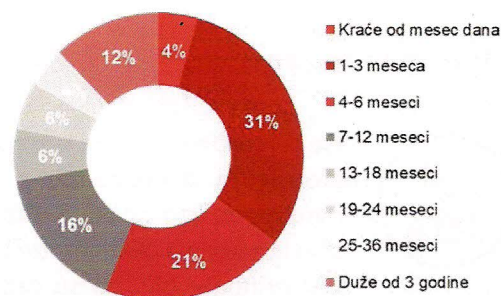
Nestandardno zapošljavanje u Srbiji¹

Neformalno zapošljavanje jedan je od vodećih socio-ekonomskih izazova sa kojima se Srbija suočava: na svakih 100 dinara sive ekonomije, 62 dinara čine neprijavljene plate, a 38 dinara neprijavljeni profit. Neformalni radnici se prema zvaničnoj statistici vode kao zaposlena lica, ali su uskraćeni za osnovna prava koja proističu iz radnog odnosa poput penzijskog i zdravstvenog osiguranja.

Neformalni rad čini 18,2% zaposlenosti u Srbiji, i pored poljoprivrede, najčešće se javlja u turizmu i ugostiteljstvu (15,1%), i građevinarstvu (11,3%). Pored toga, čak 55.877 domaćinstava u Srbiji (2,3%) u proseku godišnje angažuje radnike privremeno i povremeno na kućnim i pomoćnim poslovima, dok je na poslovima sakupljanja sekundarnih sirovina angažovano između 35.000 i 55.000 neformalnih sakupljača.

Karakteristika privremenog rada u Srbiji jeste da je on izrazito kratak: 35% radnika koji su privremeno angažovani rade kraće od tri meseca, još 21% njih angažovano je na period do šest meseci, dok dodatnih 16% radi do 12 meseci. Takođe, 126.000 lica radi samo na osnovu usmenog dogovora. **Troškovi legalnog angažovanja privremenih i povremenih radnika viši su nego kod Ugovora o radu:** na minimalnu neto zaradu od oko 30.000 dinara, troškovi poreza i doprinosa u proseku iznose 16.000 dinara (1/2 neto zarade), a za većinu lica (radnike starije od 26 godina, nezaposlene, zaposlene sa nepunim radnim vremenom i korisnike starosne penzije) mogu biti i skoro 20.000 dinara (2/3 neto zarade).

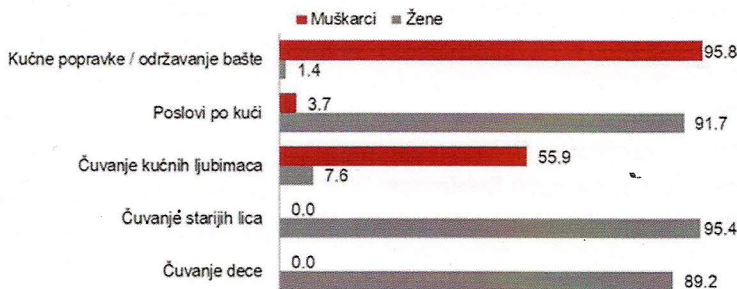
Zaposleni radnici prema dužini trajanja privremenog rada
Anketa o radnoj snazi 2019, RZS

Bez obzira na to što je priroda poslova i način angažovanja radnika znatno dinamičniji, sama **procedura prijave i odjave privremenih radnika** ista je, ako ne i **komplikovanija** (zbog osnove osiguranja) od angažovanja stalnih radnika po Ugovoru o radu, što je jedan od razloga zbog kojeg **poslodavci ne prijavljuju radnike koji rade privremeno ili povremeno**.

Kućni i pomoćni poslovi

Svako drugo lice angažovano na kućnim i pomoćnim poslovima radi neformalno. Najčešće se angažuju lica za poslove nege (50%), kao što su čuvanje dece, kućnih ljubimaca, nega starih lica, zatim za male kućne popravke (29%) i poslove čišćenja i održavanja (21%).

Distribucija radnika na kućnim i pomoćnim poslovima prema polu
Istraživanje stavova građana, Ipsos / NALED, 2020

¹ Za potrebe izrade info lista, korišćeni su podaci iz sledećih izvora: Anketa o radnoj snazi, RZS; Istraživanje stavova građana, Ipsos | NALED; Fokus grupe sa poslodavcima, Smart Plus | NALED; Analiza obima sive ekonomije, NALED; Inclusion of Informal Collectors into the Evolving Waste Management System in Serbia, GIZ; Proračuni NALED-a

